

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/59/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8719204754
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8719204754.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., A. XXXX/XX, právne zastúpeného: JUDr. Vladimír Koman, advokát so sídlom Poprad, Hraničná 13, proti žalovanému: 1) Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Bratislava, Žižkova 11, IČO: 36 854 140, 2) EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, právne zastúpenému: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska, 3) C. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., A. XXXX/XX, 4) AUKČNÁ SPOLOČNOSŤ, s.r.o., so sídlom Kopčianska 10, 851 01 Bratislava, IČO: 46 141 341, právne zastúpenému: Advokátska kancelária - Marek Piršel, s.r.o., so sídlom Kopčianska 10, Bratislava, o uloženie povinnosti vymazať z LV č. XXX záložné právo s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Poprad sp.zn. 7C/47/2019-208 zo dňa 18.10.2021, takto

rozhodol:

Zrušuje sa rozsudok a vec sa vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

- Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
I. Súd žalobu zamieťa.
II. Priznáva žalovaným v 1./, 2./ a 4./ rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.
III. Žalovanému v 3./ rade nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi nepriznáva.“

Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie okrem iného odôvodnil tým, že žalobkyňa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 26.11.2019 žiadala, aby súd uložil žalovaným povinnosť vymazať z LV č. XXX záložné právo s príslušenstvom a taktiež určiť, že Zmluva o zriadení záložného práva nehnuteľnosti reg. č. XXXXXX/XXX/X na stavbu súp. č. XXXX na parc. D. XXX a pozemok parc. XXX je neplatná. V žalobe uviedla, že Kúpnu zmluvou zo dňa 11.6.2008 bolo na žalovaného v 3. rade prevedené vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v k.ú. E. E. zapísaným na LV č. XXX, a to parc. F. - D. XXX zastavané plochy a nádvoría o výmere 436 m², ako aj rodinný dom súp. č. XXXX na parc. F. - D. XXX v celosti. Ďalej uviedla, že ešte pred spísaním kúpnej zmluvy sa žalovaný v 3. rade zaviazal poskytnúť žalobkyňi doživotné bývanie a zabezpečenie v starobe a chorobe a žalobkyňa sa spoliehala na to, že má dohodnuté doživotné bývanie a starostlivosť. Predpokladala, že bude môcť svoj dom užívať v takom rozsahu ako pred uzavretím kúpnej zmluvy, pretože kupujúcim bol jej syn a doložila súdu dohodu o doživotnom bývaní a zabezpečení v starobe. Žalovaný v 3. rade uzavrel so žalovaným v 1. rade Zmluvu o poskytnutí úveru a nehnuteľnosť žalobkyne založil Zmluvou o zriadení záložného práva. Žalobkyňa sa neskôr dozvedela, že vyššie uvedené nehnuteľnosti majú byť vydražené. Ďalej uviedla, že žalovaný v 3. rade nemohol plniť podmienky zmluvy o zabezpečení, a preto žalobkyňa podala na súd návrh o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a v konaní pred tunajším súdom sp.zn. 7C/445/2015 súd rozsudkom zo dňa 19.12.2016 určil, že Kúpna zmluva z 11.6.2008 je neplatná. Ďalej v žalobe uviedla, že žalovaný v 1. rade listom z 8.8.2019 oznámil žalovanému v 3. rade, že pohľadávku voči žalovanému v 3. rade postúpil

žalovanému v 2. rade a tento začal konať o dobrovoľnej dražbe, o čom oboznámil žalovaného v 3. rade listom z 19.8.2019. Uvedený stav podľa žalobkyne naruša jej právnu istotu, pretože žalovaný v 2. rade dal vyznačiť na LV č. XXX na nehnuteľnosti v k. ú. E. E. poznámku v katastri. Podľa názoru žalobkyne žalovaný v 1. rade nemôže postúpiť pohľadávku žalovanému v 2. rade, pretože žalovaný v 1. rade oznámil žalovanému v 3. rade (synovi žalobkyne), že zosplatňuje úver a vyzýva ho na splatenie celej sumy. Pokiaľ teda úverová zmluva bola neplatná, absolútna neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a pôsobí od začiatku voči každému, a teda právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu a zánik povinnosti. Súd v konaní o určenie si musí túto otázku vyriešiť prejudiciálne. To bolo vyriešené už v konaní 7C/445/2015. Poukázal na § 54a Občianskeho zákonníka s tým, že premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať, ani ho platne zabezpečiť. Preto nemohlo dôjsť k postúpeniu pohľadávky v zmysle § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka a pohľadávka nemôže byť postihnutá výkonom rozhodnutia. Žalobkyňa to oznámila listom žalovanému v 1. a 2. rade a žiadala o výmaz poznámky. Postupník, a to žalovaný v 2. rade prikročil k úkonom na vykonanie dražby, a teda sa za každú cenu snaží získať predmet zálohu bez ohľadu na to, že zmluva o postúpení pohľadávky bola napadnutá. Podľa názoru žalobkyne si žalovaný v 1. rade musí uvedomiť, že bolo jeho povinnosťou riadne vymáhať pohľadávku súdnou cestou a pri absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy medzi žalobkyňou a žalovaným v 3. rade nikdy nemôže vzniknúť riadna záložná zmluva a pokiaľ aj vznikla, je absolútne neplatná. Tiež podľa názoru žalobkyne, zmluva o zriadení záložného práva je platne odvođená od úverového vzťahu, ktorý nikdy platne nevznikol a v dôsledku premlčania neexistuje voči žalobkyni a žalovanému v 3. rade žiadna splatná pohľadávka a súčasné kroky žalovaných v 1. a 2. rade sú v rozpore so zákonom i dobrými mravmi.

Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva, ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená, a to v zmysle § 151a Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa má za to, že neplatnosť kúpnej zmluvy automaticky vedie k neplatnosti úverovej zmluvy a tým aj záložnej zmluvy, a teda, že ak rozsudkom súdu v konaní 7C/445/2015 zo dňa 19.12.2016 došlo k určeniu, že Kúpna zmluva uzatvorená dňa 11.6.2008 medzi žalobkyňou a žalovaným v 3. rade je neplatná, je potrebné z toho odvodiť neplatnosť Zmluvy o poskytnutí úveru č. XXXXXX uzatvorenej medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 3. rade dňa 4.6.2008. Takýto záver však z obsahu spisu a pripojených listinných dôkazov podľa názoru súdu nemožno vyvodit'.

Je zrejmé, že k uzatvoreniu úverovej zmluvy a záložnej zmluvy došlo pred samotným uzatvorením kúpnej zmluvy. Záložnú zmluvu dokonca uzatvorila samotná žalobkyňa, ktorá bola v danom čase vlastníkom nehnuteľnosti.

Žalovaný v 1. rade si ako veriteľ vo vzťahu k žalovanému v 3. rade splnil svoje povinnosti vyplývajúce z úverovej zmluvy a poskytol mu finančné prostriedky, čo mal súd preukázané aj výpoveďami sporových strán v konaní. Predmetom úverovej zmluvy bolo poskytnutie úveru v sume 132.443,74 eur (Zmluva o poskytnutí úveru reg. XXXXXX). Pohľadávka z tejto úverovej zmluvy bola zabezpečená zriadením záložného práva. Tým, že podľa § 151a Občianskeho zákonníka, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva, keď záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť svoju pohľadávku z predmetu záložného práva, ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená, postupoval žalovaný v 1. rade v súlade s tým, čo mu umožňujú právne predpisy (postup podľa § 151j ods. 1 OZ), pričom je logické, že využil inštitút zabezpečenia pohľadávky záložnou zmluvou. Z pripojeného spisu 18Csp/101/2017, ako aj z vyjadrení žalovaného v 1. rade a žalovaného v 3. rade mal preukázané, že úver nebol žalovaným v 3. rade riadne a včas splácaný, preto v dôsledku uvedeného bola ohľadne dlžnej istiny a príslušenstva z tohto úveru podaná na tunajšom súde žaloba zo strany veriteľa a toto konanie je doposiaľ vedené na tunajšom súde. Ani z uvedenej skutočnosti, ani zo skutočnosti, že kúpna zmluva medzi žalobkyňou a žalovaným v 3. rade bola vyhlásená súdom za neplatnú, nemožno vyvodit' záver o tom, že by bola z uvedených dôvodov neplatná zároveň zmluva o zriadení záložného práva. Zároveň, ako vyplýva z listín pripojených v spise, nie je neplatnou ani zmluva o poskytnutí úveru.

Nemožno opomenúť ani tie skutočnosti, ktoré vyplývajú z pripojeného spisu vo veci 7C/445/2015, keď na jednej strane žalobkyňa vedela, že predáva nehnuteľnosti žalovanému v 3. rade, ktorý kúpnu cenu nehnuteľnosti financoval cez vyššie poskytnutý úver, na druhej strane žalobkyňa v uvedenom konaní tvrdila, že nemala vedomosť, že nehnuteľnosť bude zabezpečená záložným právom v prospech financujúcej banky, teda žalovaného v 1. rade, pričom zo záložnej zmluvy vyplýva aj tá podstatná skutočnosť, že samotná žalobkyňa túto záložnú zmluvu podpísala (teda vystupovala v nej ako záložca). Žalovaný v 2. rade sa vyjadril, že s ohľadom na okolnosti a vzájomné skutočnosti sa javí postup žalobkyne a žalovaného v 3. rade ako nanajvyš podozrivý a účelovo naplánovaný, to má potvrdzovať aj tá skutočnosť, že žalovaný sa v konaní vedenom na Okresnom súde v Poprade č.k. 7C/445/2015

nijako nebránil, a to ani opravným prostriedkom voči predmetnému rozhodnutiu. Žalovaný zároveň uviedol, že aj v prípade, že by prijal záver o neplatnosti kúpnej zmluvy, uvedená skutočnosť nespôsobuje neplatnosť úverovej zmluvy. Súd poukazuje v danom prípade, že možno prisvedčiť záveru vyslovenému žalovanému v 2. rade, že ani záver o neplatnosti kúpnej zmluvy nespôsobuje neplatnosť úverovej zmluvy a ani neplatnosť záložnej zmluvy, nakoľko záložca v zmysle § 151c ods. 3, § 151d ods. 4 Občianskeho zákonníka nemusí byť vlastníkom veci danej do zálohu a v mnohých prípadoch ani nie je. Preto zmena vlastníctva v prípade vyššie uvedeného rodinného domu a pozemkov nespôsobuje neplatnosť záložnej zmluvy. Ani zo žiadnych iných skutočností predložených listinnými dôkazmi súd neplatnosť záložnej zmluvy v zmysle § 151b OZ nezistil, a napokon táto neplatnosť na základe iných skutočností v konaní nebola žalobkyňou tvrdená ani preukazovaná.

Ani prípadné premlčanie pohľadávky veriteľa nemá vplyv na zánik záložného práva, ako správne poukázali žalovaní vo svojej procesnej obrane v konaní. Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky veriteľa, ktorá vyplýva zo záväzkového vzťahu (hlavný záväzkový vzťah stále existuje) a záložné právo má akcesorickú povahu. Vznik a trvanie záložného práva súvisí so zabezpečenou pohľadávkou (§ 151c, § 151d, § 151h ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka).

Ďalej súd prvej inštancie poukázal i na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď domáhanie sa určenia neplatnosti záložného práva za situácie, keď došlo k zmene vlastníctva zálohu medzi najbližšími príbuznými (matka a syn), pričom pohľadávka zo záväzkového vzťahu po poskytnutí úveru nie je splácaná a predmet zálohu stále užívajú pôvodný záložca i dlžník zo záväzkového vzťahu, sa javí súdu ako špekulatívne a takýto výkon práva v rozpore s dobrými mravmi, ktorý nemôže požívať právnu ochranu. Veriteľ nemá splácanú pohľadávku z úveru a v dôsledku tohto súdneho konania by prišiel i o zabezpečenie pohľadávky. Uvedené by preto bolo podľa názoru súdu v rozpore s § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti žalobu ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP.

2. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

V odvolaní okrem iného uviedla, že súd prvej inštancie zamietol žalobu s konštatovaním, že bola účastníčkou záložnej zmluvy a je blízkou príbuznou so žalovaným v 3. rade, teda vzťah matky a syna, a že teda podľa názoru súdu išlo o konanie, ktoré porušuje dobré mravy.

Má za to, že súdu ušla tá zásadná skutočnosť, že o neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 11.6.2008 pod G. XXXX/XX rozhodol ešte Okresný súd v Poprade v konaní vedenom pod sp.zn. 7C/445/2015 rozsudkom 7C/445/2015-51 zo dňa 19.12.2016, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 7.4.2017, pričom súd v tomto rozsudku konštatoval, že kúpna zmluva uzatvorená medzi ňou a C. B. - jej synom je absolútne neplatným právnym úkonom, ktorý odporuje dobrým mravom.

Keďže úverová zmluva bola uzatvorená až po kúpnej zmluve, ktorú súd vyhlásil za absolútne neplatný právny úkon, je aj úverová zmluva absolútne neplatným právnym úkonom. Za takejto situácie aj záložná zmluva, ktorú nemožno oddeliť od kúpnej zmluvy a úverovej zmluvy, ktoré sú vzájomne podmienené a de facto tieto zmluvy nemožno oddeliť od skutočnosti, že predmetom týchto zmlúv bol prevod nehnuteľností a spôsob financovania tohto prevodu, a teda tieto právne úkony treba posudzovať vo vzájomných súvislostiach, teda z tohto pohľadu keď súd vyhlásil za absolútne neplatnú kúpnu zmluvu, nemohol C. B. uzatvoriť platnú úverovú zmluvu za situácie, že je kúpna zmluva aj úverová zmluva absolútne neplatným právnym úkonom, a preto má za to, že absolútne neplatnou je aj záložná zmluva. Súd teda predmetnú žalobu právne nesprávne posúdil, keď prisúdil záložnej zmluve „vlastný život bez ohľadu na to, že táto bola uzatvorená v súvislosti s kúpnu a úverovou zmluvou na prevod nehnuteľností, ktoré pôvodne a aj v súčasnosti vlastním.

Civilný súd nebol oprávnený posudzovať otázku nepoctivého úmyslu za situácie, že kúpna zmluva bola vyhlásená súdom za absolútne neplatný právny úkon a súd je týmto rozsudkom v celom rozsahu viazaný a otázky, ktoré súd riešil a oprel svoje rozhodnutie, t.j. podozrenie podvodného konania patrí do príslušnosti polície a nie civilného súdu, ktorý je povinný skúmať otázky platnosti právnych úkonov z hľadiska Občianskeho zákonníka.

Má za to, že súd vo veci 7C/47/2019 bol viazaný právnym názorom vysloveným v konaní 7C/445/2015 OS Poprad a nemôže cez dobré mravy dôjsť k záveru, že ďalší právny úkon bol uzatvorený platne len preto, že je predmet tohto právneho úkonu t.j. rodinný dom v užívaní účastníkmi kúpnej zmluvy.

V danom prípade sa nejedná o zmenu vlastníckych pomerov ale výmaz tiarch zapísaných v prospech Československá obchodná banka, a.s. na základe absolútne neplatného právneho úkonu, a preto je rozhodnutie súdu nesprávnym posúdením skutkového stavu veci, keď súd posudzoval jednotlivé

zmluvy oddelene a nie vo vzájomnej súvislosti. Pri absolútnej neplatnosti argumentácia dobrých mravov je zjavne arbitrárna, keďže absolútne neplatnou je kúpna, tak aj úverová zmluva, nemôže byť platnou a nemôže žiť vlastným životom záložná zmluva, keďže záložná zmluva je vždy uzatvorená ako zabezpečenie iného právneho úkonu, v danom prípade úverovej zmluvy, ktorá je však absolútne neplatným právnym úkonom a nemôže byť platná ani záložná zmluva, keďže táto zabezpečuje absolútne neplatný právny úkon.

3. V rámci kontradiktórnych reakcií strany sporu zotrvali na svojich názoroch pred súdom prvej inštancie, pričom žalovaný v 1. rade navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok postupom podľa § 387 CSP ako vecne správny potvrdil.

Žalovaný v 4. rade navrhol rovnako potvrdenie napadnutého rozsudku a uplatnil si náhradu trov odvolacieho konania, pričom považoval argumentáciu žalobkyne za absurdnú, nakoľko žalobkyňa okrem iného tvrdí, že: „súdu ušla tá zásadná skutočnosť, že o neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 11.06.2008 pod G. XXXX/XX rozhodol ešte Okresný súd v Poprade v konaní vedenom pod sp.zn. 7C/445/2015 rozsudkom 7C/445/2015-51 zo dňa 19.12.2016, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 7.4.2017, pričom súd v tomto rozsudku konštatoval, že kúpna zmluva uzatvorená medzi terajšou mnou a C. B. – mojim synom je absolútne neplatným, právnym úkonom, ktorý odporuje dobrým mravom,“ pričom rozsudok Okresného súdu Poprad, sp.zn. 10C/47/2019 zo dňa 18.10.2021 v znení opravného uznesenia, č.k. 10C/47/2019 zo dňa 12.01.2022 sa rozsiaholo vo svojom odôvodnení venuje skúmaniu platnosti kúpnej zmluvy vo vzťahu k platnosti úverovej zmluvy a záložnej zmluvy.

4. Žalovaný v 2. rade rovnako ako žalovaný v 1. a 4. rade navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania s tým, že poukázal na to, že žalobkyňa vyvodzuje neplatnosť úverovej zmluvy výlučne z neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorá je však samostatným zmluvným záväzkom uzatvoreným medzi rozdielnymi zmluvnými stranami až po uzavretí úverovej a záložnej zmluvy. Je nutné upozorniť aj na skutočnosť, že k uzatvoreniu záložnej zmluvy došlo pred samotným uzatvorením kúpnej zmluvy priamo žalobcom ako záložcom.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal napadnutý rozsudok ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na potvrdenie (§ 387 CSP) ani na zmenu (§ 388 CSP) napadnutého rozsudku.

6. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

7. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil a aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

8. Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie právnej istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99, III. ÚS 356/06). Rešpektovanie princípu právnej istoty musí byť prítomné v každom rozhodnutí orgánov verejnej moci, a to tak v oblasti normotvornej, ako aj v oblasti aplikácie práva, keďže práve na ňom sa hlavne a predovšetkým zakladá dôvera občanov, ako aj iných fyzických osôb a právnických osôb k orgánom verejnej moci (IV. ÚS 92/09). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010, m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Aj keď právne závery všeobecných súdov obsiahnuté v ich rozhodnutiach nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov rozhodujúcich

v obdobných veciach zaväzoval rozhodnúť identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu hlavného účelu princípu právnej istoty ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (obdobne napr. IV. ÚS 49/06, III. ÚS 300/06). (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22.11.2011, č.k. IV. ÚS 499/2011-25).

9. V danej veci je potreba pripomenúť, že „dobrými mravy v občanskoprávných vzťahoch se v soudní praxi rozumí soubor společenských, kulturních a mravních pravidel chování, který je vlastní obecně uznávaným vzájemným vztahům mezi lidmi a mravním principům společenského řádu a který v historickém vývoji osvědčil jistou neměnnost, vystihující podstatné historické tendence jsou sdíleny rozhodující částí společnosti, a mají povahu norem základních (srov. například rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30.9.1998 sp.zn. 3Cdon51/96, uveřejněný pod č. 5 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2001, a rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29.5.1997 sp.zn. 2Cdon473/96, uveřejněný pod č. 16 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1998), který je konformní se závěrem obsaženým v nálezů Ústavního soudu ze dne 26.2.1998, sp.zn. II. ÚS 249/97, uveřejněným pod č. 14 ve Sbírce nálezů a usnesení Ústavního soudu, roč. 1998, který za dobré mravy považuje souhrn etických, obecně zachovávaných a uznávaných zásad, jejichž dodržování je mnohdy zajišťováno i právními normami tak, aby každé jednání bylo v souladu s obecnými morálními zásadami demokratické společnosti“.

10. V prvom rade je dôležité skúmať časový aspekt uzatvárania prevodnej zmluvy a úverovej zmluvy a zmluvy o zabezpečenie pohľadávky záložným právom. Nepochybným je to, že úverová zmluva bola uzavretá medzi ČSOB, a.s. a C. B. dňa 04. júna 2008, zmluva o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti bola uzavretá medzi Československou obchodnou bankou, a.s. a žalobkyňou (A. B.) a C. B. dňa 04. júna 2008.

Prevodná zmluva medzi A. B. a C. B. týkajúca sa prevodu nehnuteľností bola uzavretá dňa 11.06.2008.

11. So zreteľom na uvedené potom vyslovenie absolútnej neplatnosti prevodnej zmluvy rozsudkom Okresného súdu Poprad sp.zn. 7C/445/2015 zo dňa 19. decembra 2016 je bez právneho významu k petitu žaloby o určenie, že záložné právo zapísané na LV č. XXX k.ú. E. E. je neplatné. Inak povedané uvedený rozsudok Okresného súdu Poprad nemá žiaden dopad na zápis záložného práva do jeho neplatnosti sa žalobkyňa domáha.

12. Odvolací súd poukazuje na princíp ex offio ingerencie všeobecných súdov v konaniach so slabšou zmluvnou stranou napriek zastúpeniu advokátom podľa rozhodnutí SD EÚ C-511/17 bod 40, podľa ktorého „Okrem toho skutočnosť, že pani H. je zastúpená advokátom, nemá vplyv na predchádzajúcu analýzu, keďže všeobecná otázka rozsahu preskúmania ex offio, ktoré má vykonať vnútroštátny súd rozhodujúci vo veci, musí byť rozhodnutá bez ohľadu na konkrétne okolnosti každého konania“ (pozri analogicky rozsudok zo 4. októbra 2007, Rampion a Godard, C-429/05, EU:C:2007:575, body 62 a 65), podporne tiež C-497/13.

Odvolací súd v spojení s osobitosťami prejednávanej veci pripomína, že: „obsah žaloby nie je tvorený výlučne žalobným návrhom (petitum), ale aj rozhodujúcimi skutkovými tvrdeniami – opisáním skutkového deja (causa petendi). Súd je viazaný petitom žaloby po obsahovej stránke a tento petit je potrebné vykladať v súvislosti so skutkovými tvrdeniami v žalobe. Súd má skúmať celý obsah skúmanej žaloby, nielen samotný žalobný návrh“ (pozri rozhodnutia NS SR sp.zn. 2Cdo/8/2005, r 14/2021).

Kľúčovým v prejednávanej veci je však zaoberať sa samotnou žalobou žalobkyne, ktorou sa v zmysle jej petitu jednak domáha určenia neplatnosti záložného práva, avšak žalobu označila o uloženie povinnosti vymazať z LV číslo XXX záložné právo s príslušenstvom, teda nateraz mienila podľa všetkého domáhať sa „výmazu záložného práva“ čo korešponduje s recentnou aplikačnou praxou všeobecných súdov a zodpovedá žalobám o „určenie tkzv. neexistencie záložného práva“.

Súd prvej inštancie konal v zmysle dôvodov napadnutého rozsudku o oboch žalobných návrhoch, ktoré dispozičným princípom žalobkyne síce podľa citovanej judikatúry zodpovedajú (pozri nižšie), avšak vyvodil nesprávne závery vo vzťahu k posúdeniu premlčania a jeho právneho významu v prejednávanej veci.

Odvolací súd upriamuje pozornosť súdu prvej inštancie, že žaloba predstavuje základný procesný úkon žalobcu, ktorým sa začína sporové súdne konanie – ide teda o prejav dispozičného princípu. Sporové konanie, konanie o súkromnoprávných otázkach subjektov práva vystupujúcich v právnych vzťahoch sa pojmovovo nemôže začať bez žiadosti (návrhu) dotknutého subjektu (presnejšie povedané subjektu, ktorý tvrdí, že bol na svojich subjektívnych právach dotknutý).

Výraz „žalobný nárok“ je sémanticky totožný s výrazom „procesný nárok“. V oboch prípadoch ide o individualizáciu predmetu konania, predmetu civilného sporu, teda súhrnu skutkových a právnych poznatkov, ktoré budú predmetom právneho posúdenia nezávislým súdom v rámci civilného procesu.

Žalobca je povinný v žalobe svoj žalobný nárok riadne špecifikovať, individualizovať a konkretizovať. Predmet civilného sporu zásadne neurčuje súd, ale žalobca ako tzv. dominus litis. To vyplýva predovšetkým z dispozičného princípu sporového konania, podľa ktorého žalobca zásadne disponuje konaním a jeho predmetom. Dispozícia samotným konaním sa prejavuje predovšetkým v tom, že žalobca sa rozhodne uplatniť, resp. neuplatniť svoje verejné subjektívne právo na súdnu ochranu.

V prípade, v ktorom je úplne zjavné, o čo žalobcovi v konaní ide, nemožno zamietnuť žalobu len pre chyby vo formulácii návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ak predtým nebol žalobca o nesprávnosti použitej formulácie poučený. Ak má byť rozsudkom nahradené vyhlásenie vôle niektorého z účastníkov zmluvy o kúpe nehnuteľnosti, musí byť obsah tejto zmluvy uvedený vo výroku rozsudku, prípadne tam musí byť uvedený aspoň odkaz na obsah pripojeného písomného vyhotovenia kúpnej zmluvy, ktorá sa stáva súčasťou výroku rozsudku (pozri SR 3/2002 (rozsudok Najvyššieho súdu ČR, sp.zn. 22Cdo2760/99).

1. Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu.

2. Ak boli splnené základné náležitosti podania, ale to, čoho sa navrhovateľ dovoľáva (žalobná žiadosť), by mohlo byť formulované ešte presnejšie, všeobecný súd nemôže po opakovaných výzvach na doplnenie podania, ktoré účastník realizuje listinnými dôkazmi, a nie doplnením návrhu, konanie zastaviť. Tým sa dopúšťa porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odmieta spravodlivosť (pozri Ústavný súd SR, II. ÚS 135/2004:

Požiadavku, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha, nemožno vykladať tak, že by navrhovateľ bol povinný urobiť návrh znenia výroku, ktorý sudca len prevezme do výroku rozsudku (pozri ZSP 56/2005).

Ustanovenie § 79 ods. 1 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku navrhovateľovi neukladá formulovať návrh rozsudku, ale iba to, aby z návrhu na začatie konania bolo zjavné, čoho sa navrhovateľ domáha. Stačí určite a zrozumiteľne označiť spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo povinnosti, ktorá má byť rozhodnutím súdu uložená odporcovi.

Požiadavka ustanovenia § 79 ods. 1 vety druhej OSP, aby zo žaloby vyplývalo, čoho sa žalobca domáha, neznamená, že by žalobca bol povinný urobiť súdu návrh na znenie výroku jeho rozsudku. Ak žalobca označil v žalobe presne, určite a zrozumiteľne povinnosť, ktorá má byť žalovanému uložená rozhodnutím súdu, alebo spôsob určenia právneho vzťahu, práva alebo právnej skutočnosti, súd nepostupuje v rozpore so zákonom, ak použitím iných slov vyjadrí vo výroku svojho rozhodnutia rovnaké práva a povinnosti, ktorých sa žalobca domáhal. Iba súd rozhoduje o tom, ako bude formulovaný výrok jeho rozhodnutia; prípadným návrhom žalobcu na znenie výroku rozhodnutia pritom nie je viazaný. Pri formulácii výroku rozhodnutia súd musí dbať, aby vyjadroval (z obsahového hľadiska) to, čoho sa žalobca žalobou skutočne domáhal (pozri Najvyšší súd SR, sp.zn. 5Cdo254/2009).

13. K samotnému posúdeniu premlčania pohľadávky odvolací súd uvádza, že záver súdu prvej inštancie o bezvýznamnosti premlčania v prejednávanej veci považuje za neudržateľný a to z týchto dôvodov:

objektívne právo spojuje právne následky predovšetkým s plynutím času, a to predovšetkým s uplynutím lehôt a dôb konštruovanými právnymi predpismi na vznik, zmenu, zánik a zachovanie subjektívnych práv a povinností. V súvislosti s právnymi následkami plynutia času zákonodarcom zavedená nemožnosť vymáhať premlčané práva zo spotrebiteľských právnych vzťahov (porovnaj § 54a OZ) výrazným spôsobom modifikuje nazeranie na tradičnú dichotómiu premlčanie - preklúzia. V spotrebiteľských právnych vzťahoch na premlčanie práva spôsobuje jeho nevymáhateľnosť, čo bolo doteraz typickým znakom preklúzie. Normatívny odkaz zákonodarcu plynúci z § 54a OZ možno s istou dávkou vulgarizácie právneho jazyka (čo je koniec koncov jednou z charakteristík vývoja nášho objektívneho práva v posledných desaťročiach) dešifrovať nasledovne: v spotrebiteľských právnych vzťahoch sa premlčanie správa ako preklúzia s tým rozdielom, že subjektívne právo veriteľa síce zostáva zachované, avšak pre zamietnutie jeho procesnej ochrany je v podstate iluzórne. Jediným znakom zostávajúcim v spotrebiteľských právnych vzťahoch z hľadiska premlčania tak zostáva fakt, že dobrovoľné plnenie premlčaného dlhu je plnením z právneho dôvodu a takto prijaté plnenie nie je bezdôvodným obohatením. Vo všetkých ostatných relevantných znakoch sa však v spotrebiteľských právnych vzťahoch rozdiely

medzi premlčaním a preklúziou stierajú, čím sa zároveň stiera i klasické vnímanie dichotómie premlčania a preklúzie.

Zmyslom inštitútu premlčania vo vzťahu k veriteľovi je tak stimulácia jeho aktívneho prístupu k uplatňovaniu svojich subjektívnych práv, pretože zo zásady vigilantibus iura scripta sunt (voľne preložené ako „bdelym patrí právo“, teda objektívne právo chráni toho, kto náležite dbá na svoje subjektívne právo) vyplýva, že o existencii kvalifikovaného časového odstupu vo forme premlčacej lehoty je informovaný. Naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť nie je zaťažená záložným právom v dôsledku premlčania jeho výkonu, je daný (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2022, sp.zn. 4Cdo/169/2021 uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 6/2023 rozhodnutia vo veciach občianskoprávných č. 70).

14. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp.zn. III. ÚS 209/04). Uplatnené nároky žalobkyne vychádzajú z princípu legitímneho očakávania a právnej istoty nebolo možné izolovane vybaviť, preto bol zvolený odvolacím súdom kasačný postup.

15. Z týchto dôvodov odvolací súd postupom podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP napadnutý rozsudok zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

16. Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude opätovne vyhodnotiť dokazovanie v naznačenom smere a starostlivo posúdi, či relevancia premlčania v otázke nároku neexistencie záložného práva, ktorého vyhovenia podľa obsahu žaloby sa žalobkyňa domáha. Súd prvej inštancie svoje závery odôvodňuje v súlade s ust. § 220 CSP tak, aby rozhodnutie spĺňalo požiadavku presvedčivosti.

17. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).